Strategiplan

Museum Skanderborg 2026

Baggrund og historik

Museum Skanderborg har formuleret en strategi, der udstikker retningen for, hvor museet vil være i 2026. Museum Skanderborg gennemgår i disse år en tranformation fra lokalmuseum til moderne interagerende museum med ambitiøs udvikling af nye besøgssteder. Derfor bør medarbejdergruppens sammensætning også afspejle et øget fokus på egen indtjening og forretningsgange.

Strategien er blevet til i tæt dialog mellem bestyrelse, ledelse, medarbejdere, frivillige og øvrige interessenter. Bag ved strategien ligger en række styredokumenter, som beskriver enkeltområder mere detaljeret.

Museet er en selvejende, statsanerkendt institution, der har ansvarsområde i Skanderborg Kommune.

Museet varetager Museumslovens kapitel 8 arbejde for nyere tid og arkæologi og indgår som kontraktholder i Skanderborg Kommune omkring fælles mål.

Mission

Museets faglige fokus er fra 2024: Magtbaser, religiøse centre og infrastruktur i Søhøjlandet fra fortid til nutid.

Definitionen danner grundlag for museets arbejde med forskning, formidling og indsamling.

Museum Skanderborg arbejder med fællesskaber gennem tid og rum. Vi rækker ud over museets fysiske rammer. Historien er overalt i byen og landskabet. Vi arbejder med at nedbryde skjulte barrierer, for hvem kulturen har relevans. Det gør vi ved at møde mennesker, hvor de er og gennem det, vi skaber sammen.
Vi udvikler stærke koncepter, som kan forbinde museet med verden udenfor.

Grundlaget for missionen er forankret i Museumsloven:
"Gennem de indbyrdes forbundne opgaver: samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling skal museerne i et nationalt og globalt perspektiv:

***1)** aktualisere viden om kultur- og naturarv og gøre denne tilgængelig og vedkommende.*

***2)** udvikle anvendelse og betydning af kultur- og naturarv for borgere og samfund.*

***3)** sikre kultur- og naturarv for fremtidens anvendelse". (Museumsloven kap. 1 §2).*

Vision

Museum Skanderborg er skattet lokalt og anerkendt nationalt og globalt som en vedkommende og aktuel kulturinstitution, der går nye veje og sætter nye standarder.

Museum Skanderborgs udstillingssteder er videreudviklet og optimeret med fokus på de enkelte steders særlige kvaliteter og turismepotentialer.

Museum Skanderborg vil være Skanderborg Kommunes kulturelle flagskib.

Museum Skanderborg samarbejder med Skanderborg Kommune om udvikling af områdets stedbranding og bosætningsstrategi og bidrager dermed til at understøtte kommunens udvikling kulturelt og økonomisk.

Museum Skanderborg er en attraktiv arbejdsplads med god trivsel og gode muligheder for dedikation og udvikling for medarbejdere og frivillige.

Museum Skanderborg er skabt af frivillige. Museet bærer arven videre, og frivillighed og ligeværd spiller en central rolle i museets drift. Vi skaber historien sammen og dækker hele kommunen fra lokalarkiver til attraktioner.

Indsamling, registrering og bevaring

Museum Skanderborgs samlinger er museets grundlag og livsnerve. Museet fungerer som et videns-kar for områdets historie.
Der indsamles med udgangspunkt i museets forskningsstrategi og ønsket om at være borgernes kollektive hukommelse. Grundlaget for indsamlingen er, at genstandene har en direkte relation til området. Indsamlingsindsatsen vil gå i retning af at styrke materialesamlingen fra nyere tid.

Genstands- og arkivalieregistrering foretages løbende i de nationalt anerkendte registreringssystemer. Arkæologiske udgravninger registreres i MUD-basen, hvorefter de arkæologiske genstande konverteres til SARA-systemet.
Skanderborg Historiske Arkiv og fem lokalarkivafdelinger registrerer arkivalier i registreringssystemet Arkibas. Der lægges vægt på, at indkommet materiale for det enkelte år er registreret ved næste års udgang, så efterslæb ikke forekommer.

Der foretages løbende gennemgang og revision af museets samlinger.

Genstandsmaterialet på Fællesmagasinet for museer i Midt- og Østjylland skal gennemgås med henblik på udskillelse af ikke relevant genstandsmateriale. Derefter skal en del af materialet fra nærmagasinerne overgå til Fællesmagasinet.
Der foretages løbende vurdering af samlingens bevaringstilstand.

De vigtigste satsningsområder er:

- Styrkelse af indsamlingen fra nyere tid.
- Kvalitetssikring af dataoverførsel fra MUD til SARA.
- Optimering af nærmagasiner og fællesmagasin.

Forskning

Museum Skanderborgs langsigtede faglige fokusområder er:
Magtbaser, religiøse centre og infrastruktur i Søhøjlandet fra fortid til nutid. Fokusområderne er integreret i den måde, som museet tænker og arbejder på med fokus på samskabelse og brugerinddragelse.

Museets fokusområder udspringer af den særlige østjyske indlandskultur og samspillet med omverdenen.
Skanderborgegnen er præget af bakker, mange søer, store og små vandløb, moser, broer og vadesteder med tvungne passager igennem landskabet, der gennem årtusinder har skabt leveforhold i samspil med de naturmæssige udfordringer, der både samler og deler. Området har til alle tider været et infrastrukturelt knudepunkt, hvor magtbaser og religiøse centre er opstået:

- Den hellige dal - jernalderens store offerpladser.
- Klosterlandet.
- Kongeborgen ved Skanderborg.
- Genopdagelsen af Søhøjlandet.
- Den tidlige industri.
- Jernbanens opståen.
- Den tyske besættelse.
- Turisme.
- Festivaler.
- Demokratihistorie.
- Borgerinddragelse.

Formidling

Museet vil som vidensbank fungere som områdets kollektive hukommelse og arbejde for en større bevidsthed om identiteter, værdier og forståelse for historiske sammenhænge i Skanderborg Kommune. Museum Skanderborg vil invitere publikum til aktivt at deltage i udstillingerne. Via digitale, interaktive og scenografiske virkemidler opnås dynamiske udstillingsforløb, og historien levendegøres.

Udstillingerne vil tale til både sanser, følelser og intellekt for at give en forståelse af mennesker.

Den samlede fortælling på Museum Skanderborg er summen af de faste udstillinger og arkivalier fordelt på de forskellige afdelinger. Ud fra temaet *De store søers land* belyses stedets særegenhed med klostre og vandveje, Illerup Ådal og Alken Enge, slottets og købstadens samspil med de store søers kulturhistorie og udnyttelse af de ferske vande i Søhøjlandet.

Strategiske satsningsområder:

- Museum Skanderborgs udstillingssteder er videreudviklet og optimeret med fokus på de enkelte steders særlige kvaliteter og turismepotentialer.
- Skanderborg Kommune er i disse år præget af stor tilflytning. Museet arbejder på at skabe bedre rammer for interaktion mellem nye og gamle indbyggere i kommunen med udgangspunkt i stedlige kvaliteter.
- Museum Skanderborg vil række ud over bygningernes fysiske rammer gennem formidling i det åbne landskab med guidede ture, borgerudgravninger og konceptet Stedkendt.
- Der arbejdes med udvikling af formidlingskoncepter for arkiverne, hvor fortællecaféer, slægtsforskning og kortlægning af kulturmiljøer spiller en central rolle. Ligesom samspillet mellem lokalarkiverne, skoler og biblioteker skal videreudvikles.

Bæredygtighed

Museum Skanderborg skal være en bæredygtig institution. Der tages udgangspunkt i FN's verdensmål og arbejdes på en holistisk tilgang med fokus på social-, klima- og økonomisk bæredygtighed.

Den sociale bæredygtighed har fokus på inklusion og emotion og indgår som en del af vores borgerinddragelse.

I forhold til klima vil vi arbejde med biodiversitet og mangfoldig natur på Øm Kloster Museum. Vi vil arbejde på at nedbringe vores forbrug og finde bæredygtige løsninger på håndtering af affald etc. Derudover er fokus at tibygning og renovering på Perron1 skal være bæredygtig.

I forhold til økonomi vil vi have fokus på, at vores virksomhed skal have en sikker drift og en god økonomi samtidig med, at den klimamæssige og sociale bæredygtighed tilgodeses.

Digitalisering

Vi skal have udarbejdet og implementeret en digital strategi med det formål at styrke museet som overordnet forretning og underbygge vores markedsførings- og kommunikationsarbejde.

Derudover skal det digitale formidlingspotentiale styrkes og opkvalificeres. Det kræver, at vi dykker ned i en større mængde data og får dem implementeret som en del af vores generelle drift og arbejde.

Strategiske satsninger

	Vision:	Indsatser:	Mål:
Perron1	En ventesal, som også er et arkiv og museum. En katalysator for fælleskaber i en spredt by/kommune. Skal sætte en ny standard for brugernær formidling.	• Butik og Café udvikles. • Udstillingsplaner realiseres. • Løbende formidling uden for huset.	• Åbning december 2026.
Øm Kloster Museum	Museum for klosterliv - En nationalt betydende attraktion. Formidlingen tager udgangspunkt i Øm Klosters Krønike.	• Butik og eventdelen udvikles. • Refugie udvikles. • Der udvikles en frivilliggruppe tilknyttet refugiet.	• Refugiet åbnes og implementeres i Øm Kloster Museums øvrige drift.
Museet på Gl. Rye Mølle	Et aktivt egnsmuseum for lokalområdet. Et aktivt samarbejde med byens foreninger og borgere.	• Museet er sæsonåbent. • Der arbejdes på lokale aktiviteter hele året. • Særligt fokus på børnehavebørn som målgruppe.	• 4.000 besøgende.
Skanderborg Bunkerne	Internationalt betydende attraktion. Besøgscenter med fokus på krig og konflikt.	• Der skal udvikles på indhold og fondes penge til flygtningeudstilling, mens der løbende formidles og udvikles på eventdelen.	• 10.000 besøgende.
Ferskvandsmuseet	De ferske vandes natur- og kulturhistorie formidles for lokale og turister.	• Etablere bådhal ved Skimminghøj. • Tættere samarbejde mellem museum, venneforening og Gl.Turisten.	• Formidling til besøgende i bådhallen. • Plan for ny udstillingsbygning.
Arkæologi	En stærk arkæologisk fortælling forankret i forskning og borgerinddragelse.	• Samarbejde med Museum Silkeborg og Museum Horsens. • Kvalitetssikring af bygherrebetalte undersøgelser. • Nye formidlingsformer.	• Publicering i nationale og internationale tidsskrifter. • At brugerne føler sig som en del af historien.

	Vision:	Indsatser:	Mål:
Nyere tid	En stærk nyere tids fortælling forankret i forskning og borgerinddragelse.	• Historieværksteder med brugerinddragelse. • Digitalisering og gentænkning af Skanderborg Leksikon. • Nye udstillingsformater.	• Flere bruger og bidrager til Skanderborg Leksikon. • Publicering i nationale og internationale tidsskrifter. • Øget besøgstal. • At brugerne føler sig som en del af historien.
Ry Lokalarkiv	Indsamle stof af lokal, kulturhistorisk værdi. At registrere og digitalisere mest muligt gennem Arkibas/arkiv.dk. Være en oplagt medspiller for lokale initiativer og henvendelser.	• Arbejde målrettet med digitalisering af indkommende sager og sager i depot. • Synliggøre Ry Lokalarkiv i lokalsamfundet ved samarbejde med bl.a. biblioteket, Ældreområdet og arrangementer for medlemmer samt interesserede.	• Antallet af henvendelser stiger. • Medlemstallet stiger. • Antallet af numre i søgesiden for arkiv.dk/Ry Lokalarkiv øges.
Hørning Lokalarkiv	Indsamle stof af lokal, kulturhistorisk værdi. At registrere og digitalisere mest muligt gennem Arkibas/arkiv.dk. Være en oplagt medspiller for lokale initiativer og henvendelser.	• Fortsat samarbejde med biblioteket og lokale foreninger. • Færdiggørelse af digital registrering. • Øget synlighed omkring arkivets arbejde. • Kortlægning af kultur-miljøer.	• Samarbejde omkring arkivindsamling. • Øget medlemstal. • Udarbejdelse af hjælpemidler til brug af div. kildemateriale. • Fortsat arkibas- og arkiv.dk registrering. • Interviews af lokale personer.
Galten Lokalarkiv	Indsamle stof af lokal, kulturhistorisk værdi. At registrere og digitalisere mest muligt gennem Arkibas/arkiv.dk. Være en oplagt medspiller for lokale initiativer og henvendelser.	• Fortsat samarbejde med biblioteket og lokale foreninger. • Færdiggørelse af digital registrering. • Øget synlighed omkring arkivets arbejde. • Kortlægning af kultur-miljøer.	• Samarbejde omkring arkivindsamling. • Øget medlemstal. • Udarbejdelse af hjælpemidler til brug af div. kildemateriale. • Fortsat arkibas- og arkiv.dk registrering. • Interviews af lokale personer.
Fruering Vitved Lokalarkiv	Indsamle stof af lokal, kulturhistorisk værdi. At registrere og digitalisere mest muligt gennem Arkibas/arkiv.dk. Være en oplagt medspiller for lokale initiativer og henvendelser.	• Fokus på samarbejde med Virring skole. • Øget synlighed omkring arkivets arbejde. • Kortlægning af kultur-miljøer.	• Antallet af henvendelser stiger fortsat.
Veng Lokalarkiv	Indsamle stof af lokal, kulturhistorisk værdi. At registrere og digitalisere mest muligt gennem Arkibas/arkiv.dk. Være en oplagt medspiller for lokale initiativer og henvendelser.	• Fokus på samarbejde med Veng skole. • Fokus på øget synlighed omkring arkivets arbejde. • Kortlægning af kultur-miljøer.	• Antallet af henvendelser stiger fortsat.